

## СТАНОВИЩЕ

Относно научния труд на *Д-р Стефани Иванова Дошкова*, редовен докторант към Катедра „Образна диагностика, дентална алергология и физиотерапия „ на Факултета по дентална медицина на МУ, Пловдив на тема „*Биологични ефекти на материалите за ортодонтико лечение* „ за получаване на научната степен „*Доктор*“.

От Академик Д-р Богдан Петрунов

НЦЗПБ, БАН

В съвременната ортодонтична практика се използват най-различни материали по химическа характеристика и биологична активност, които освен краткосрочно въздействие имат и дълготраен , често дългогодишен контакт с тъканите на устната кухина. Това безспорно поставя въпроса за ефектите на това въздействие, неговия механизъм и клинични прояви от локален и генерализиран характер, в контекста на голямото разнообразие на използваните материали използвани в клиничната дентална практика. В този смисъл смятам, че темата на дисертационни труд е много актуална, много добре формулирана и отговаря на този голям не само здравен но и социален проблем засягащ ежедневно хиляди хора/пациенти.

Кандидатката е подготвила много добре структуриран и информативен обзор от 261 публикации, голямата част от които са от последните 10-15 години, които показват големия интерес по изучавания проблем в международен и национален план, и което е най-важно – много добрата осведоменост на Д-р Дошкова в различните аспекти на взаимодействието на разнообразните ортодонтични материали с човешкия организъм – метали, сплави , полимери, композити и др.

Целта и задачите на проучването са формулирани много ясно и точно, като позволяват да се проследи обективно тяхното изпълнение. С помощта на съвременни и адекватни за проучването алергологични, електрохимични, биохимични, парадонтални и клинични методи кандидатката изследва 122 пациенти и прави своите заключения. Специално

искам да подчертая определянето на 8-iso-PGF2a в слюнка, който е много информативен по отношение на оксидативния стрес. Много компетентно са използвани различните хаптени при осъществяването на кожно-алергичните проби / Прик тест / , които позволяват да се разкрие техния алергизащ потенциал. Оценката на цитотоксичността на различните ортодонтски материали много успешно е осъществена чрез ин витро модел с човешки перидонтално-лигаментни клетки, резултатите от който обогатяват и обективизират информацията за тези масово използвани дентални продукти.

Дисертационният труд, който заедно с приложенията е 213 стр. е много добре планиран, написан е на добър научен език и позволява да се разкрие добрата научна подготовка на кандидатката и нейната интелигентност с обективното представяне на получени резултати и особено с проведените дискусии върху тяхната значимост. Във връзка с това специално искам да подчертая и ролята на научния ръководител Проф. Стоева, която заслужава също висока оценка.

Приносите от дисертационния труд на Д-р Дошкова си позволявам да обобща по следния начин:

- Дисертационният труд на Д-р Дошкова има комплексен характер, що се касае до използването на различни клинични и експериментални методи в хода на неговото осъществяване и обогатява нашите знания за локалните и общо-организмени / алергенната сензибилизация / ефекти на различните ортодонтски материали , което е основният му принос.
- Оригинален принос е интегралното разглеждане на алергенната сензибилизация към различните дентални хаптени и електрохимичната им активност, тяхната цитотоксичност и оксидативния стрес, който причиняват в контекста на диагностиката на клиничните прояви предизвикани от тях.
- Специално бих искал да отбележа използването на нивото на 8-iso- PGF2a в слюнка като маркер за проследяването на оксидативния стрес, което е оригинален принос за денталната теория и практика.

- От практическа гледна точка, проведените проучвания и получените резултати позволяват да се подхожда индивидуално към всеки пациент при използването на даден ортодонтичен материал във връзка с неговата алергизираща или цитотоксична активност.

По време на предварителното обсъждане на дисертационния труд бяха изказани някои забележки и предложения за задълбочаване на проведените проучвания, които са съобразени от кандидатката. Авторката е публикувала 3 статии / една от които в списание с ИФ /свързани с нейната дисертация и е участвала в 2 международни научни срещи на които споделила част от своята работа и по този начин я е направила достойна на научната общност.

В хода на процедурата по разработването на докторския труд на Д-р Дошкова са спазени всички законови изисквания. Автореферата към дисертационния труд е подготвен много коректно и отразява в пълна степен извършената работа по него, получените резултати, тяхното обсъждане и направените изводи.

В заключение си позволявам да заявя, че дисертационният труд на Д-р Стефани Иванова Дошкова на тема „ Биологични ефекти на материалите за ортодонтично лечение „ отговаря напълно на изискваният за един добре планиран и успешно осъществен научен труд по много актуална тематика с безспорни теоретични и особено практически приноси, който показва много добрата професионална подготовка на кандидатката като дентален лекар и изследовател. Всичко това ми дава основание с увереност да подкрепя даването на научната степен „ Доктор“ на Д-р Стефания Дошкова като гласувам с „ДА“ и приканвам останалите уважаеми членове на научното жури да гласуват по същия начин.

15.08.2026г

Академик Д-р Богдан Петрунов

Заложено на основание  
Чл.5 §1, 6. "В" Регламент (ЕС)2016/679